

Tworjenje imperatiwa

kóncowki (po wotpowědnym zdónku)

singular	dual		plural	
2. wosoba	1. wosoba	2. wosoba	1. wosoba	2. wosoba
-∅	-moj	-taj / -tej	-my	-če
kopaj! běž! lěz!	kopajmoj! běžmoj! lězmoj!	kopajtaj! kopajtej! běžtaj! běžtej! lěztaj! lěztej!	kopajmy! běžmy! lězmy!	kopajče! běžče! lězče!

zdónki (před wotpowědnej kóncowku)

a-konjugacija	i/y-konjugacija	e-konjugacija
1. wos. sg. bjez kóncowki -m plus -j-	1. wos. sg. bjez kóncowki -u	2. wos. sg. bjez kóncowki -š a bjez -e-
ja kopam ↓	ja běžu ↓	ty lězeš ↓
kopa- ↓	běž- ↓	lěz- ↓
kopa + j = kopaj!	= běž!	= lěz!
kedžbu!	kedžbu!	kedžbu!
worać	prašeć so	začinić
ja woram	ja so prašam	ja začinju →
wora- ↓	praša- ↓	začinj- ↓
woraj!	prašeć so!	začiń!
<i>-a- mjez mjechkimaj konsonantomaj → -e- (kaž tež w infinitiwje) prašaj → prašeć</i>		
<i>-nj- na kóncu słowa → -ń; -bj- → -b -pj- → -p -mj- → -m -rj- → -r -wj- → -w</i>		
<i>werby na -syć, -zyć kaž na př. nosyć, wozyć: ja nośu, (ty nosyš) ja wożu, (ty wozyš)</i>		
<i>-nj- na kóncu słowa → -ń</i>		
Hamaj! Dawajće!	Njeměšeće so tam nutř!	Njekup ničo! Wěrće mi to!
Noš! Wožtaj! Njelažće tam!		
Čehńće! Lehń so! Njepadń!		
Přihotujće so!		

tak tež:

slušeć → ja slušam → sluša- → (slušaj) → slušeć! slušejće!	slyšeć (ty slyšiš) → ja slyšu → slyš- → slyš! slyštaj! slyšeć!	šić → ty šiješ → šij- → šij! šijmoj! šijtej! šijmy! šijće!
wonjeć → ja wonjam → wonja- → wonjej!	swarjeć → ja swarju → swarj- → swar! njeswarće!	pjec → ty pječeš → pječ- → pječ! pječtej! pječće!

Dalše příklady za 2. wosobu singulara, duala a plurala:

třelić (ja třelu)	- třěl; třěltaj, -tej; třělé	ale: třěleć (ja třelam) - třělej; třělejtaj, -tej; třělejče
walić	- wal; waltaj, -tej; walče	ale: waleć - walej; walejtaj, -tej; walejče
stajić	- staj; stajtaj, -tej; stajče	ale: stajeć - stajej; stajejtaj, -tej; stajejče
hrozyć	- hrož; hrožtaj, hrožej; hrožče	Njehrožče mi!
wjesć	- wjedź; wjedztaj, wjedźtej; wjedźče	Njewjedź nas do spytowanja!
woblec	- wobleč; woblečtaj, woblečtej; woblečče	Wobleč so płašć, wonka so dže!
slec	- sleč; slečtaj, slečtej; slečče	Sleč so pjezlj, tu je čoplo!
pósłać	- pósćel; pósćeltaj, pósćeltej; pósćelče	Pósćelče mi mejlku!
wostać <i>intr.</i>	- wostań; wostańtaj, wostańtej; wostańče	Wostań tam stejo! Wostańće tola doma!
wostajíć <i>tr.</i>	- wostaj; wostajtaj, wostajtej; wostajče	Wostaj knihu ležo! Wostaj ju na pokoj!

njeregularne werby

dać	daj	dajmoj; dajtaj, dajtej	dajmy; dajče
měć	měj	mějmoj; mějtaj, mějtej	mějmy; mějče
jěsc	jěs	jěsmoj; jěstaj, jěstej	jěsmy; jěsče
wědzeć	(wěs)	(- - -; wěstaj, wěstej)	(- - -; wěsče)
hić	dži njeńdz	džimoj; džitaj, džitej njeńdzmoj; njeńdztaj, njeńdztej	džimy; džiče njeńdzmy; njeńdzče
přiné	1. poj	pójmoj; pojtaj, pojtej	pójmy; pojče
	2. příndz <i>tak też:</i> wuńć, přeńć, ...	příndzmoj; příndztaj, příndztej	příndzmy; příndzče
jěć	jědž	jědžmoj; jědžtaj, jědžtej	jědžmy; jědžče
rjec	(rjekń / rjekni)	(rjekńmoj / rjeknimoj; rjekńtaj, rjekńtej / rjeknitaj, rjeknitej)	(rjekńmy / rjeknimy; rjekńče / rjekniče)
chcyć	(chcyj)	(- - -; chcyjtaj, chcyjtej)	(- - -; chcyjče)
spać	spi	spimoj; spitaj, spitej	spimy; spiče
być	budž	budžmoj; budžtaj, budžtej	budžmy; budžče
zabyć	zabudž <i>tak też:</i> wotbyć, nabyć, ...	zabudžmoj; zabudžtaj, zabudžtej	zabudžmy; zabudžče
žwać	žuj	žujmoj; žujtaj, žujtej	žujmy; žujče
wzać	spis. rěč: wzmi wobchad. rěč: wzaj	wzmimoj; wzmitaj, wzmitej wzajmoj; wzajtaj, wzajtej	wzmimy; wzmiče wzajmy; wzajče
směć; móć	- - -	- - -	- - -

Příklady:

Dajče sej tam lubić! Njedaj so zatrašić! Dajmy jim tola telewizu hladać! Njedaj sej to lubić! Dajče jemu tola dopowědać! Dajče sej słodźeć! Měj wutrobny džak! Mějće so rjenje! Njeměj mi to za zło! Njemějtaj tola žane wobmyslenja! Mějmoj so tuž po jeho namjeće! Jěsće a pijče, a njehladajče kazanja! Njejěs tak wjele! Jěsće pomału! To njeje runje mało pjenjez, to wěs! Dži w Božim mjenje!

Njeńdz ty mi předaloko do lěsa! Džimoj tola hromadže! Příndz bórze zas'! Příndzče derje domoj!

Pójtaj hnydom sobu! Pój tola nutř! Pójče sem! Jědž kedžbliwie, wonka je hładko! Jědžmy z awtom, to je tuňo za štyri wosoby! Spi strowy / strowa! Spiče strowi! Budž změrom! Budžtaj prošu kedžbliwaj! Budžmy tolerantni! Derje, zabudžmy tu njeluboznu wěcku! Njezabudžče na mnje! Napřeki nježuj, hdyž mudry džěd rěči! Wzmiče to na wědomje! Njewzajtaj sej to k wutrobje!